

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa S.H. i G.S.
przeciwko K. w R.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 maja 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda S.H. od wyroku Sądu Okręgowego w L.
z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt V Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda S.H. na rzecz strony pozwanej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód S.H. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 9 marca 2017 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: „art. 52 § 2 kodeksu pracy poprzez jego błędną wykładnię – co doprowadziło do przyjęcia przez Sąd Okręgowy, iż co prawda pozwany naruszył 1-miesięczny termin do złożenia powodowi S.H. oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 i 2 k.p. (dlatego też nastąpiła wadliwość rozwiązania umowy o pracę – pozwany pracodawca utracił prawo do rozwiązania umowy

o pracę, złożone oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę nie wywołało skutku) – jednakże – jak stwierdza Sąd – okoliczność ta nie ma żadnego wpływu na skuteczność rozwiązania umowy o pracę z powodem, gdyż doszło ze strony powoda do tzw. nadużycia prawa zarówno w aspekcie naruszenia obowiązków pracowniczych, jak i w aspekcie przekroczenia przedmiotowego terminu – w sytuacji gdy naruszenie tego materialnego przepisu skutkuje bezwzględny wyłączeniem po stronie pozwanego pracodawcy złożenia powodowi skutecznego oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „gdyż w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (...). art. 52 § 2 k.p. w związku z art. 8 k.p. – gdyż mając na względzie przedmiot nawet niniejszego postępowania – wskazać (zapytać) należy czy sąd pracy ustaliwszy, iż doszło do naruszenia (przekroczenia) jednomiesięcznego terminu (terminu prawa materialnego), określonego w art. 52 § 2 k.p. – ma prawo odmówić przywrócenia pracownika do pracy, powołując się na klauzulę z art. 8 k.p., w sytuacji gdy okoliczności sprawy nie wskazują wprost nadużycia prawa przez powoda, pracownik w żaden sposób nie przyczynił się do przekroczenia przez pozwanego pracodawcę przedmiotowego terminu, a pozwany pracodawca ma całkowitą pewność co do rozpoczęcia biegu powyższego terminu (przekroczenie tego terminu nastąpiło wyłącznie z winy pozwanego pracodawcy)?”.

W odpowiedzi na skargę strona pozwana – K. w R. wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości

pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Gdy idzie o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to trzeba wskazać, że przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Oczywiście jest też, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Omawiana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozwiązania występuje wtedy, gdy określony

przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 8 lutego 2017 r., I PK 95/16 (LEX nr 2269194) z dnia 7 kwietnia 2016 r., III PK 88/15 (LEX nr 205763) wyjaśnił, że nieuwzględnienie roszczenia z tytułu wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w oparciu o regulację wynikającą z art. 8 k.p., wchodzi w rachubę dopiero wówczas, gdy się okaże, że wprawdzie pracodawca naruszył termin z art. 52 § 2 k.p. (co jest równoznaczne ze stwierdzeniem wadliwości rozwiązania umowy o pracę), ale żądanie pozwu (odwołujące się do przepisu art. 56 § 1 k.p.) pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa). Innymi słowy, termin, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p. może być – w konkretnym przypadku – albo zachowany (wówczas oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę jest złożone prawidłowo), albo naruszony (wtedy oświadczenie jest złożone niezgodnie z prawem). W tym sensie jakiegokolwiek przekroczenie terminu, choćby było nieznaczne, nie może być kwalifikowane jako „czynność sprzeczna z zasadami współżycia społecznego”. Zatem z punktu widzenia art. 8 k.p. nie ocenia się przekroczenia terminu wskazanego w art. 52 § 2 k.p., ale roszczenie, z którym występuje strona powodowa (pracownik). Dlatego też w obu tych wyrokach uwypuklono błąd logiczny w formułowaniu zarzutu naruszenia art. 52 § 2 w związku z art. 8 k.p, który jest wynikiem nierozróżnienia odrębnych względem siebie instytucji prawa pracy, tj. wadliwości rozwiązania umowy o pracę, przez naruszenie terminu z art. 52 § 2 k.p., uzasadniającej roszczenia pracownika z art. 56 § 1 k.p. i obrony pracodawcy przed tymi roszczeniami opartej na art. 8 k.p., którego zastosowanie oznacza pozbawienie danego podmiotu możliwości korzystania z prawa, które mu przysługuje w świetle przepisów

prawa przedmiotowego (tutaj: pozbawienie pracownika roszczeń wynikających z art. 56 § 1 k.p. – prawa do przywrócenia do pracy względnie prawa do odszkodowania za wadliwe rozwiązanie stosunku pracy. Stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 2 grudnia 2014 r., I PK 113/14, (LEX nr 1622120) nie pozostaje w sprzeczności z tymi poglądami, gdyż w tej sprawie jeden z zarzutów sformułowany został jako naruszenie art. 8 k.p. w związku z art. 56 § 1 k.p. i został on oceniony przez Sąd Najwyższy w kontekście oceny roszczenia dochodzonego przez powódkę. Inaczej rzecz ujmując, Sąd Najwyższy nie badał w oparciu o art. 8 k.p. przekroczenia przedmiotowego terminu przez pracodawcę (naruszenia art. 52 § 2 k.p.). We wszystkich tych orzeczeniach wyrażono zgodny pogląd, że jeżeli rozwiązanie umowy o pracę było uzasadnione, ale nastąpiło z naruszeniem terminu z art. 52 § 2 k.p., sąd może oddalić roszczenie o przywrócenie do pracy lub odszkodowanie, jeżeli stałoby to w sprzeczności z art. 8 k.p.

Po pierwsze zatem, wadliwe przywołane zostały przepisy, które miałyby podlegać wykładni, gdyż odpowiedź na postawione pytanie dotyczy wykładni art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 8 k.p., pod drugie, nie chodzi o przyczynienie się pracownika do przekroczenia terminu przez pracodawcę, ale o to, czy np. jego przywrócenie do pracy da się pogodzić z zasadami współżycia społecznego lub jest zgodne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Z tego zaś punktu widzenia kluczowe znaczenie ma ustalenie, że rozwiązanie umowy o pracę z winy pracownika było uzasadnione, gdyż pracownik dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Dlatego dla przyjęcia w konkretnym przypadku klauzuli generalnej z art. 8 k.p. istotne jest ustalenie, jak ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych dopuścił się pracownik. Takiej zaś oceny dokonał Sąd drugiej instancji i uznał, że nie zasługuje na przywrócenie do pracy pracownik, który dopuścił się kradzieży na szkodę pracodawcy w sytuacji, gdy wadliwość rozwiązania umowy o pracę (uzasadniające jego roszczenie o przywrócenie do pracy) polegała na przekroczeniu o trzy dni terminu z art. 52 § 2 k.p.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało

postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).